

Mva-fradrag ved tap på krav:

Avgiftsmyndigheter på villspor

Artikkelen er forfattet av:

Statsautorisert revisor
Steinar Finstad
BDO AS avd. Narvik

Avgiftsmyndighetene har begynt å nekte næringsdrivende fradrag for tap på krav med begrunnelse i at kundefordringen har gått over til et låneforhold. Dette er en avgiftspraksis som bør stoppes.

Finansieringsvirksomhet/utlån er utenfor avgiftsområdet og tap på dette gir derfor ikke fradragrett for merverdiavgift.

Nektelse av fradragrett for merverdiavgiften ved tap på kundefordringer har til nå stort sett blitt gjort mot nærstående selskap og/eller der det har vært en mistanke om en illojalitet i bunn. For eksempel i tilfeller hvor selger hadde eller burde ha kjennskap til at kjøper ikke ville klare å betale fakturaen, og at parten(e) dermed ville oppnå fradrag for den inngående merverdiavgiften i det kjøpende selskapet samtidig som det selgende selskapet ville få tilbakebetalt merverdiavgiften. I slike tilfeller kan man forstå praksisen.

Avgiftsmyndighetene og tingrettsdommene som har vært avgitt den senere tid (Autosalongen Eiendom 20.10.2010, Nedrebø Eiendom 1.2.2010, Auglensdalen 19.6.2013) inneholder formuleringer og argumentasjon som tyder på at denne typen saker kan forventes å dukke opp mellom helt uavhengige parter. Avgjørelsene har formuleringer hvor både retten og avgiftsmyndighetene konkret viser til at

valgene/transaksjonene som har vært gjort, godt kan være forretningsmessig begrunnet, men at det ikke har betydning (Auglensdalen, avgiftsnytt side 729 første avsnitt). Dette faktum samt at avgiftsmyndighetene og domstolene i samtlige dommer ikke har tatt konsekvensen av konklusjonene om at kundefordringen er realisert (avgiftsmessig) i bytte mot et låneforhold, har fått meg til å reagere, og derfor denne kommentaren.

Det er en uomtvistelig praksis at en eiendel anses realisert når den selges eller byttes, uansett om dette er frivillig eller ufrivillig. Det er også en helt klar regel at det er virkelig verdi på transaksjonstidspunktet som danner grunnlag for regnskapsføringen, skatt- og/eller avgiftsberegningen såfremt noe annet ikke entydig er fastsatt (fusjon, fisjon, skattefri omdanning med mer), jf. blant annet mval. § 4–3 første ledd.

Det er derfor ikke noen tvil om at kundefordringer skal anses realisert til virkelig verdi på vederlaget ved frivillig eller ufrivillig realisasjon. Noe annet vil kreve en uttrykkelig hjemmel og bør kun settes til side ved illojalitet mot avgiftssystemet. Salg av fordringer fra selger samtidig eller kort tid etter salget som et ledd i finansiering av virksomheten, vil i alle praktiske betydninger implisere at virkelig verdi på fordringen er lik pålydende av fordringen. Det blir straks mer komplisert når bakgrunnen for realisasjonen av fordringen er at den ikke er betalt i tide. I disse tilfellene vil fordringen i de fleste tilfeller ha falt i verdi.

Et eksempel

En avgiftsyster har utestående 1250'. Etter to purringer kontakter avgiftsyster skyldner og får vite at skyldner har havnet i et likviditetsmessig uføre samt at en konkurs ikke vil gi noen mulighet for dekning. Skyldner viser til at han er i en tvist med en kunde om et stort beløp og at advokaten mener

at han har en god sak. Tvisten forventes avklart innen fire måneder. Vinner skyldner frem i denne saken, vil det ikke være noe problem med oppgjøret. Avgiftsyster velger å vente, men får etter fire måneder vite at skyldner er konkurs. Avgiftsyster krever fradrag for 250' i mva.

Basert på avgiftsmyndighetenes argumentasjon i den senere tid vil det være sannsynlig at de vil nekte fradrag for de 250' i mva, med den begrunnelse at fordringen ble omgjort til lån (avgiftsmessig) på det tidspunkt purreprosessen ble satt på pause.

Min påstand er at dette fortsatt er en kundefordring, da det er en ufrivillig pause i inndrivningsprosessen i håp om å berge pengene. Følgende formuleringer fra mva-forskriften tyder på at retten til mva-fradrag ved tap på kundefordringer vedvarer en stund etter omsetningen:

- Endelig konstatert
- Forgjeves
- Må anses klart uerholdelig

Det er ingen formulering i mva-forskriften som gir indikasjon på at avgiftsyttere som holder fordringen varm over lang tid (og i perioder er passiv) skal miste fradragretten. Det synes imidlertid som om avgiftsmyndighetene ønsker å etablere en rettspraksis hvor en forsinkelse i prosessen mot overføring av kravet til inkasso/konkursbegjæring tilsier at debitor har realisert kundefordringen (med avgiftsmessig konsekvens) i bytte mot et lån, jf. Utv. 2010 side 822 (Nedrebø). Min hovedinnvending er at avgiftsmyndighetenes syn ikke er i tråd med hvordan bestemmelsen er praktisert samt formålet med bestemmelsen.

Min vurdering av tidligere praksis er at en kundefordring ikke har vært ansett som realisert verken skatte- eller avgiftsmessig så lenge mellomværende mot skylder er opprettholdt. Dersom mellomværende har

gått over til å bli et langsiktig lån, har man beholdt fradrag retten skattemessig så lenge mellomværende har sitt utgangspunkt i skattepliktig inntekt, jf. sktl. § 6–2 og Fin.dep. skatteforskrift §§ 6–2–1 og 6–2–2. Den samme praktiseringen har man i stor grad fulgt avgiftsmessig, spesielt i de tilfeller hvor overgangen fra kundefordring til lån er forretningsmessig begrunnet sett fra debitors ståsted. Se artikkel i Revisjon og Regnskap nr. 6/1991 side 266 av Petter Hartz-Hanssen. Debitor har sett på dette som nødvendig for å berge mest mulig av det utestående. Denne praksisen mener jeg er hensiktsmessig og ikke bidrar til illojal tilpasning samt unødig arbeid med verdsettelse av fordringer når de eventuelt måtte anses å ha blitt realisert avgiftsmessig.

Den glemte transaksjonen

Hovedbegrunnelsen for denne artikkelen er imidlertid ikke den prinsipielle innvendingen om at mellomværende fortsatt må anses som en kundefordring i avgiftsmessig forstand, men den «glemte» transaksjonen

som burde vært avgiftsytneres subsidiære anførsel. I det ovenstående eksempelet ville den subsidiære anførselen være følgende: Gitt at kundefordringen skal anses realisert (med avgiftsmessig virkning), må virkelig verdi på den forfalte, ubetalte og usikrede kundefordringen verdsettes til verdien på den dagen telefonsamtalen ble gjennomført i eksempelet over. Med utgangspunkt i at skyldners betaling var avhengig av et snarlig positivt utfall på en tvist og annen tilgjengelig informasjon verdsetter debitor verdien på vederlaget (lånet) til 30 % av lånets pålydende. Debitor har da etter mval. § 4–3 første ledd krav på fradrag for 70 % av merverdiavgiften.

Hvorfor informerer ikke avgiftsmyndighetene om dette? Skyldes det at de ikke lenge har fokus på rett avgift til rett tid, men isteden fokuserer på mest mulig proveny?

I tilfelle årsaken ikke er proveny, men manglende kompetanse, håper jeg at noen hos avgiftsmyndighetene leser denne artikkelen og stopper forsøket på å etablere

denne avgiftspraksisen. Denne praksisen vil om den skulle få feste, medføre at samtlige bedrifter med kredittsalg i Norge, hver termin må ta en gjennomgang av fordringsmassen for å identifisere fordringer som skal reklassifiseres avgiftsmessig og verdsette de «avgiftsmessige» lånene de har mottatt som vederlag. En slik praksis vil kreve enormt med ressurser og en stor grad av skjønn. Den store graden av skjønn vil åpne opp en hel verden av muligheter for de med uærlige hensikter. Dette fordi et selskap som ved den avgiftsmessige reklassifiseringen har nedskrevet verdien og som likevel mottar 100 % av pålydende, vil få en avgiftsfri gevinst.

Det avgiftsmyndighetene tilsynelatende ønsker seg er et regelsett hvor fradrag rett for inngående merverdiavgift er avhengig av betaling, noe som kunne vært fornuftig. For tiden har vi imidlertid ikke et slikt regelverk og avgiftsmyndighetene bør forholde seg til det.

Tilleggsavgift og medhjelperes handlinger

Artikkelforfatteren reiser spørsmål om Skattedirektoratets nye retningslinjer for illeggelse av tilleggsavgift bør endres for så vidt gjelder ansvaret for medhjelperes handlinger.

Artikkelen er forfattet av:

Seniorskattejurist
Sigurd Nitter-Hauge
Skatt øst

Forfatteren arbeider ved skattekontoret Skatt øst med fokus på fast eiendom. Kommentaren kan ikke tillegges skattekontoret, og står for egen regning.

av 19. juni 2009 nr. 58 § 21–3 som lyder:

«(1) Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer denne loven eller forskrifter gitt i medhold av loven, og ved det har eller kunne ha påført staten tap, kan ilegges inntil 100 prosent avgift i tillegg til merverdiavgift fastsatt etter § 18–1 og § 18–4 første og annet ledd.

Tilleggsavgift kan ilegges inntil ti år etter utløpet av den aktuelle terminen.

(2) Den som ansvaret etter denne paragraf retter seg mot, svarer også for medhjelperes, ektefelles og barns handlinger.»

Ileggelse av tilleggsavgift foretas administrativt av avgiftsmyndighetene. Spørsmål om illeggelse av tilleggsavgift avgjøres i forbindelse med at det treffes vedtak om etterberegning av merverdiavgift. Det kan også avgjøres senere, for eksempel når spørsmålet nødvendiggjør ytterligere undersøkelser, mens fastsettelsen av merverdiavgift ikke bør utstå grunnet økt ren-tebelastning og innfordring av avgiftsbeløpet.

Tilleggsavgift og medhjelperes handlinger

Bestemmelsen om illeggelse av tilleggsavgift fremgår av lov om merverdiavgift